

Rapport Ġenerali **Il-Karti tal-Eżamijiet ta' Ġunju 2013** **It-Tieni Sena**

Osservazzjonijiet

L-analizi tal-karti tal-eżamijiet tat-Tieni Sena kien eżerċizzju interessanti għax stajna nifhmu aħjar il-kontenut tas-sillabu li qed isir f'din is-sena, fl-iskejjel tal-Knisja u f'himna aħjar id-dilemmi tal-għalliema meta jiġu biex ifasslu karta tal-eżami. Ma stajniex ma ninnutawx il-frustrazzjoni tal-għalliema għall-fatt li fil-preparazzjoni biex isiru għalliema ma jirċivux taħriġ dwar it-tfassil ta' karta ta' eżami. Huma, bir-raġun, jimxu fuq it-tip ta' karti li jkun hemm fis-snin ta' qabel jew inkella jfasslu karta fuq dak li jaħsbu li hu tajjeb u ġust, sakemm jiskopru li hemm metodu speċifiku li fuqu jridu jimxu biex il-karta ta' eżami tkun valida.

Il-punti li ġejjin huma bbażati fuq l-osservazzjonijiet li għamilna mill-karti kollha li rajna. Kull skola għandha l-awtonomija fit-tqassim tal-karta. Madankollu nħossu li hemm ċerti karatteristiċi li jistgħu jiġu osservati. Il-maġġoranza tal-iskejjel, fit-Tieni Sena, jagħtu karta waħda. Aħna naqblu ma' din il-prassi. Fl-ewwel sentejn m'hemmx għalfejn jingħataw żewġ karti. Bħala struttura u tqassim rajna li hemm varjetà kbira.

Il-faċċata tal-karta u t-titli tas-sezzjonijiet

Ma stajniex ma ninnutawx id-dehra pulita u professjonali ta' dawk li jagħzlu li fl-ewwel paġna, il-faċċata tal-karta, iqiegħdu gradilja bis-sezzjonijiet kollha tal-karta, bil-marka sħiħa ta' kull sezzjoni u l-ispazju provdut għall-marka li jġib l-istudent. F'xi wħud kien hemm saħanistra linji vojta għall-kummenti tal-għalliema. Din il-prattika hija tajba ħafna għax għalkemm l-eżami jibqa' assessjar summattiv, dawn l-affarijiet jgħinu biex nersqu aktar lejn assessjar għat-tagħlim li jgħin lill-istudent jieħu idea dwar kif mar f'kull sezzjoni u kumment li jagħti aktar informazzjoni dwar x'seta' għamel aħjar jew x'inhu l-pass li jmiss. Għaldaqstant inhegġu lill-għalliema jzommu l-ewwel faċċata għall-gradilja bil-marki tas-sezzjonijiet u kumment.

Nissuġġerixxu biex fit-titli tas-sezzjonijiet ma jintużax kliem tqil bħal "morfologija", "lessiku", "sintassi" jew "analizi testwali", speċjalment meta

dawn jintużaw ma' sinonima fl-istess titlu. M'għandniex għalfejn inlaqqgħu lill-istudenti ma' kliem tqil biex nidhru li qed nipprezentaw karta ta' ċertu livell.

Osservazzjoni hija dwar l-ortografija. L-attitudni tagħna lejn karta tal-eżami tal-Malti għandha bla dubju tkun li ma jkunx hemm lanqas żball wieħed tal-

ortografija u lanqas żball tat-tipa. Inheggu lill-għalliema jitgħallmu sewwa l-kliem miktub skont id-Deciżjonijiet li issa ilhom ufficjali mill-2008. Għaddew ħames snin u għadna nsibu min jikkummenta li għadu mhux familjari.

Il-kitba tal-komponent

Fil-biċċa l-kbira tal-karti l-komponent igorr l-akbar ammont ta' marki. Għaldaqstant ikun xieraq li jitqiegħed bħala l-ewwel taħriġ. Sibna karti li jqiegħdu l-kitba tal-komponent fl-aħħar nett tal-karta. Veru li l-istudenti jistgħu jdawru l-paġni u jagħzlu huma stess minn rajhom biex l-ewwel taħriġ li jagħmlu jkun il-komponent. Imma jekk jitqiegħed fl-aħħar hemm il-possibbiltà li dan jinkiteb fl-aħħar. L-istudent ikun aktar frisk fil-bidu u għandu jagħti ħin xieraq lill-kitba. Jista' jkun li jkun hemm min ibati bl-eċċitament fil-bidu u jhossu komdu jikteb il-komponent fl-aħħar. Mhux kulhadd huwa l-istess. Imma ladarba l-komponent igorr ħafna marki, aħna nissuggerixxu li jitqiegħed l-ewwel eżatt kif isir fil-karta ta' ĊES.

Innutajna li f'ħafna karti ngħataw għażla minn erba' titli. Prattika tajba. L-għażla trid tkun bejn generi differenti, il-generi li l-istudenti tharrgu fihom matul is-sena. Mhuwiex tajjeb u ġust li l-erba' titli jkunu kollha deskrittivi. L-istudenti għandu jingħatalhom iċ-ċans li jagħzlu generu ta' kitba li jhossuhom tajbin fih u jistgħu juru l-abbiltà u l-kreattività tagħhom.

Il-kitba tal-komponent tista' tingħata 20 marka.

It-Taħriġ il-Fehem

Il-varjazzjoni fit-tul tas-silta tat-taħriġ il-fehem kienet l-iżjed ħaġa li osservajna. Rajna siltiet qosra b'ħafna mistoqsijiet bħal pereżempju 14-il mistoqsija. Is-silta tista' tingħażel minn rivisti, magazins jew kotba u tista' tiġi editjata skont il-

ħtieġa. Jekk is-silta hi tajba imma nieqsa mill-espressjonijiet idjomatiċi, dawn jistgħu jiddaħħlu mill-għalliema biex tilhaq l-iskop tal-eżerċizzju.

Nissuggerixxu dan li ġej:

- Is-silta tkun madwar 300 kelma.
- Il-kitba tas-silta tkun fattwali u mhux letterarja.
- Jingħataw 6 mistoqsijiet.
- Erba' mistoqsijiet ikunu referenzjali – jiġifieri t-twegiba jsibuha miktuba iswed fuq l-abjad mis-silta.
- Żewġ mistoqsijiet inferenzjali – jiġifieri t-twegiba jsibuha fis-silta imma jridu jużaw moħħhom għax ma tkunx miktuba direttament. Iridu jirragunaw biex jaslu għat-twegiba.

B'kollox għandhom jingħataw 10 marki.

Għarfien il-Lingwa

Din is-sezzjoni hija importanti ħafna. Fiha l-istudenti jiġu ttestjati fuq il-vokabularju u fuq kemm fehmu frażijiet idjomatiċi mis-silta. Innutajna li mhux kulhadd qed jagħti din is-sezzjoni. F'xi karti tħalliet barra. Aħna nissuggerixxu li din is-sezzjoni tingħata u jistgħu jingħataw 6 marki għaliha. Is-sezzjoni tista' terġa' tinqasam fi tnejn. Fl-ewwel parti l-istudenti jispjegaw ċerti frażijiet mis-silta li jkunu mmarkati bil-lesti fis-silta stess. Fit-tieni parti jingħataw kliem u huma jridu jsibu sinonima mis-silta.

Il-Grammatika

F'kull karta ngħatat il-grammatika. Jidher li l-grammatika għadha tingħata importanza kbira fit-tagħlim tal-Malti. Li nnutajna huwa r-ripetizzjoni fl-ammont ta' mistoqsijiet fuq l-istess topik grammatikali. Pereżempju 15-il marka fuq l-aġġettivi. Għandu jkun hemm tfassil aħjar f'din is-sezzjoni. Jekk qed jingħataw 16-il marka, għandu jkun hemm kemm jista' jkun varjetà fit-topiks b'tali mod li jiġu koperti t-topiks kollha li saru matul is-sena. Jekk jingħataw ħafna mistoqsijiet fuq l-istess topik, inkunu qed "naħlu" l-marki.

Nissuġġerixxu li jingħataw 16-il marka għal din is-sezzjoni. Ladarba tingħata karta waħda li trid tkopri l-komponenti kollha, ma jistax ikun hemm żbilanċ bejn is-sezzjonijiet u jingħataw ħafna marki lill-grammatika u ftit li xejn lil sezzjonijiet oħra.

Il-Hila fil-Malti Komunikattiv

Mhux kulhadd qed jagħti t-taħriġ fil-kitba qasira. Aħna nissuġġerixxu li din is-sezzjoni tiddaħhal fil-karta. Jekk tingħata l-għażla, l-aħjar li l-għażla tkun bejn żewġ mistoqsijiet tal-istess ġeneru, pereżempju bejn żewġ ittri. Jekk se tingħata ittra, iridu jingħataw l-indirizzi u l-isem fittizju ta' min qed jikteb l-ittra.

Din is-sezzjoni tista' tingħata 8 marki.

L-Idjomatika

F'xi karti osservajna s-sezzjoni tal-idjomi u l-qwieli. Nissuġġerixxu li ladarba qed tingħata karta waħda, din is-sezzjoni tista' ma tingħatax u jingħataw marki għal Malti idjomatiku mis-sezzjonijiet tal-kitba. Dan anke biex jingħataw aktar spazju lis-sezzjonijiet tal-Poeżija u tal-Proża.

Il-Letteratura

Il-karta tal-eżami trid tkun riflessjoni tat-taħriġ u l-kontenut tas-sillabu li jkun sar matul is-sena. Fl-iskejjel kollha, kemm jekk bi tliet lezzjonijiet u kemm jekk b'erbgħa, dejjem tingħata lezzjoni waħda fil-ġimgħa fuq poeżija u lezzjoni oħra fuq proża. Dan ifisser li qed inqattgħu ħafna mill-ħin tal-klassi fuq il-lettertura, kif hekk għandu jkun. Iżda mbagħad hemm ambivalenza bejn l-ammont ta' ħin li nqattgħu fuq il-letteratura fil-klassi u l-ammont ta' marki li tingħata bħala marki. Ġeneralment 15-il marka poeżija u 15-il marka proża. Sibna karti b'10 marki għal kull ġeneru. Aħna nissuġġerixxu biex almenu jingħataw 20 marka għall-poeżija u 20 marka proża.

Il-mistoqsijiet li sibna fil-karti kollha qed jindikaw li għandu jsir aġġornament min-naħa tal-għalliema fil-mod kif jittrattaw il-letteratura fil-klassi. Minkejja li l-istudenti jkunu għadhom żgħar xorta waħda jridu jibdew jitharrġu fil-ħila tal-interpretazzjoni. Il-letteratura għandha ssir osservazzjoni tat-tħaddim tal-lingwa fl-aqwa tagħha.

Nissuġġerixxu li l-mistoqsijiet fuq il-letteratura, kemm poezija kif ukoll proża, ikunu gradati bil-mistoqsijiet fil-bidu li jkunu jintlaħqu minn kulhadd għal tip ta' mistoqsijiet li jkunu iżjed impenjattivi u jinvolvu l-ħila fil-kritika. Żgur li m'għandhomx jingħataw mistoqsijiet li jitolbu l-ħila tal-memorja, bħal pereżempju, min kiteb din il-poezija, jew minn liema poezija hi meħuda din l-istrofa. Il-mistoqsijiet fil-proża m'għandhomx ikunu marbutin biss man-nisġa imma wkoll dwar it-teknika, bħall-irwol tan-narratur, it-ton, it-tip ta' vokabularju użat.
